

15
A/8

Kommunismen i Kina

Då den nationalistiske diktatorn Chiang Kai-shek vägrades fortsatt hjälp av USA och sedan totalt besegrades av kommunisterna under ledning av Mao Tse-tung tröstade sig många oroliga demokrater med att Kina inte skulle bli en trogen bundsförvant till Moskva. Maos kommunism, liksom tidigare Chiangs kuomintangrörelse, skulle snart, menade man, visa sig vara blott en ny form för kinesisk nationalism. Genom en klok politik borde västmakterna, och främst USA, kunna förmå kommunistregimen till neutralitet, eventuellt till samverkan med Västern. Mao betraktades sålunda från början som en blivande Tito. Efter den linjen har västmakternas politik till stor del gått; det framgår av en rad staters beredvillighet att erkänna det nya Kina, de amerikanska löften om kredit och mycket annat.

I senaste häftet av tidskriften Foreign Affairs publicerar en förtutvarande kinesisk professor, C. M. Chang, en artikel som bestämt tar avstånd från denna optimistiska uppfattning. Rent ideologiskt har, skriver han, den kinesiska kommunismen under ledning av Mao och partiets generalsekreterare Liu Thao-chi helt godtagit Moskvas riktlinjer. Liksom äldre rysk kommunism har man i Kina tidigare betonat att i efterblivna och "koloniala" länder en propaganda för nationell frigörelse och agrara reformer kan begagnas som medel för kommunistiskt maktövertagande. Nu angripes emellertid nationalismen som farlig och omärkastisk, och total internationalism är dagens lösen. Detta innebär emellertid att Rysslands strävanden ses som berättigade: ryssarna, och kommunisterna över huvud, arbetar för att befria alla förtryckta folk och klasser. "När nu Liu säger att hans landsmän skall vända sig från nationalismen, är detta därför blott ett indirekt sätt att säga att han önskar att Kina skall bidra till Rysslands maktställning." Varje kritik av den ryska politiken ur nationell kinesisk synpunkt slås ned i det nya Kina.

Aven av andra skäl anser Chang att Kina tills vidare är fast bundet vid Ryssland. De kinesiska ledarna har visat sig vara lika lydiga redskap för den ryska statsledningen som kommunisterna i andra länder; ett av bevisen härför är att Mao under kriget på order från Moskva sökte försoning med Chiang Kai-shek. Och dessa le-

dare dominerar helt partiet och därmed hela landet; upprorsförsök krossas hänsynslöst, liksom riktningen är i full gång, och motstånd mot en polisregim av total hänsynslöshet ter sig i Kina lika hopplöst som på andra håll. "Västerns förväntningar om titoism i Kina är barnsliga."

På lång sikt är visserligen, slutar Chang, en förändring möjlig. Ryssarnas politik i Manchuriet har varit ytterligt hård, och deras avsikt att helt lösricka landet från Kina synes uppenbar. Då ryssarnas speciella rättigheter i Manchuriet upphör med utgången av år 1952, är en tvist mellan Ryssland och Kina tänkbar. Men tills vidare är Kina enligt Changs mening en satellitstat, likaväl som raden av stater mellan Östersjön och Svarta havet.